

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. B. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, iż wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodniła 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. od 7 grudnia 1975 r. do 19 września 1988 r. oraz od 3 września 1990 r. do 30 listopada 1992 r. z uwagi na rozbieżności w zajmowanych stanowiskach pracy. Wskazał, że w zaświadczeniu o zatrudnieniu z dnia 31 stycznia 2001 r. wystawionym przez Archiwum Zakładowe wykazano, że wnioskodawczyni była zatrudniona na stanowisku montera układów elektronicznych natomiast w powołanym przez pracodawcę świadectwie wykonywania pracy w szczególnych pracy z dnia 10 lutego 1993 r. Zarządzeniu nr 3 Ministra Hutnictwa i (...) z dnia 30 marca 1985 r. (dział III, poz. 83, pkt 2) widnieje stanowisko lutowacz. Nadto nie uznał za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 maja 1993 r. do 31 maja 1993 r., od 1 lutego 1994 r. do 28 lutego 1994 r., od 1 listopada 1994 r. do 30 kwietnia 1996 r., od 1 czerwca 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 marca 1997 r. do 30 czerwca 1997 r., od 1 sierpnia 1997 r. do 31 sierpnia 1998 r. ponieważ wykazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31 lipca 2003 r. stanowisko pracy (pracownik montażu) nie jest zgodne z powołanym przez zakład pracy zarządzeniem resortowym tj. Zarządzeniem nr 3 Ministra Hutnictwa i (...) z dnia 30 marca 1985 r. (dział III, poz. 83, pkt 2) (lutowacz) /decyzja k. 43/44 akt ZUS plik III/.

Odwołanie od decyzji ZUS złożyła wnioskodawczyni wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Wniosła o uznanie zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach. Podniosła, że ze świadectwa pracy z dnia 10 lutego 1993 r. z okresu zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych (...) wynika, że wnioskodawczyni była zatrudniona na stanowisku związanym z lutowaniem, natomiast ze świadectwa pracy z okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. wynika, że wnioskodawczyni wykonywała pracę na prasach i wtryskarkach co potwierdza, że montaż był również związany z lutowaniem. Nadto podała, że w zakładach pracy była narażona na wdychanie trujących oparów i bezpośrednią styczność z substancjami rakotwórczymi i negatywnie oddziaływującymi na zdrowie a pracodawca nie zapewniał odzieży i masek ochronnych /odwołanie k. 2-4 odw./.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w skarżonej decyzji /odpowiedź na odwołanie k. 7-7 odw./

W toku procesu wnioskodawczyni poparła odwołanie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania /e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:01:22-00:01:49 – płyta CD k. 40/

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny :

M. B., zd. Próbka urodzona w dniu (...), w dniu 23 maja 2014 r. złożyła wniosek o emeryturę, nie przystąpiła do OFE /wniosek k. 1-8 odw. akt ZUS plik III/ .

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawczyni wyniósł łącznie 23 lata, 5 miesięcy i 1 dzień, w tym 2 lata, 1 miesiąc i 17 dni okresów składkowych oraz 21 lat, 3 miesiące i 14 dni okresów nieskładkowych /bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia k. 41 akt ZUS plik III/.

Wnioskodawczyni ukończyła w 1975 r. (...) Szkołę Zawodową w zawodzie montera aparatury radiowo – telewizyjnej /bezsporne, kwestionariusze osobowe k. 23-24 odw. akt osobowych wnioskodawczyni – w kopercie k. 14/

Pracodawca zaświadczył, że w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1992 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera

układów elektronicznych. W okresie od 20 września 1988 r. do 2 września 1990 r. przebywała na urlopie wychowawczym /świadczenie pracy k. 1- 1 odw. akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14/

W/w pracodawca w dniu 10 lutego 1993 r. wystawił świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazał, że wnioskodawczynie w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1992 r. była zatrudniona w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia, w tym w okresach od 7 grudnia 1975 r. do 19 września 1988 r. oraz od 3 września 1990 r. do 30 listopada 1992 r. wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy lutowaniu płyt, blach i przewodów metali nieżelaznych na stanowisku lutowacza wymienionym w dziale III, poz. 83, pkt. 2 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do w/w zarządzenia /świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 22 akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14 oraz k. 13 akt ZUS plik III/

W dniu 28 kwietnia 1983 r. (...) Zakłady Radiowe (...) w Ł. wystawiły świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczone, że wnioskodawczynie jest zatrudniona od 1 czerwca 1980 r. na stanowisku montera-lutowacza wymienionym w dziale III, poz. 83, pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 18 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 kwietnia 1982 r. w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia /świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 12 akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14/

Zgodnie z umowami o pracę i angażami w okresie zatrudnienia w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. wnioskodawczynie kolejno zajmowała stanowiska:

- od 1 sierpnia 1975 r. – montera urządzeń elektronicznych na wydziale M-1 (staż),
- od 1 listopada 1975 r. – montera podzespołów gramofonowych na wydziale M-1,
- od 1 lipca 1976 r. – montera urządzeń elektronicznych na wydziale M-1,
- od 1 stycznia 1980 r.- montera układów elektronicznych na wydziale M-1,

Wnioskodawczynie otrzymywała godzinową stawkę osobistego zaszeregowania w akordzie oraz premię regulaminową, zmieniane kolejnymi angażami /umowy o pracę i angaże k. 3-5 odw., 7, 8, 9, 11, 13,14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14, wnioski w sprawie zatrudnienia pracownika k. 6 akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14, karty obiegu zmiany w stosunku przyjęcia k. 2, 17 akt osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14/

Zgodnie z kartami wynagrodzeń u w/w pracodawcy wnioskodawczynie była zatrudniona na stanowisku montera. / karty wynagrodzeń w aktach osobowych wnioskodawczynie – w kopercie k. 14/

(...) Zakłady Radiowe (...) w Ł. zajmowały się produkcją gramofonów. Były 3 piętra w zakładzie. /zeznania wnioskodawczynie – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:01:02-00:03:36 – płyta CD k. 27/

Wnioskodawczynie urodziła 2 dzieci: syna M. w dniu 26 października 1977 r. oraz syna M. w dniu 15 kwietnia 1988 r. / k.24 kwestionariusz osobowy- akta osobowe k.14/.

Na stanowisku montera wnioskodawczynie pracowała na wydziale, zajmującym się produkcją gramofonów. Gramofony miały obudowę plastikową, później drewnianą czy blaszaną. Na wydziale znajdowały się trzy taśmy produkcyjne, na których produkowano inny typ gramofonu. Wnioskodawczynie pracowała na środkowej taśmie produkcyjnej. Taśmy miały ok. 10 m długości. Na początku taśmy stała osoba, która puszczała plastikową skrzynkę. Następnie za pomocą wkrętek ręcznych i mechanicznych przykręcano (montowano) podzespoły – transformatory, wkładano gniazdka i całe płytki elektroniczne, dokręcano za pomocą zwykłych wkrętek ramię analogowe do płyt winylowych. Po tych

czynnościach wykonanych przez pracowników montażu na taśmie wnioskodawczyni wraz z innymi pracownikami w łącznej liczbie 7-8 osób łączyła (scalala) czyli lutowała przewody z gniazdkami w celu połączenia płytki elektronicznej z gniazdkami. Ramię analogowe było też lutowane od spodu bowiem płyta była montowana na skrzynce w następnej kolejności przez następnych pracowników na taśmie. Oprócz tego wnioskodawczyni lutowała uchwyty w formie blaszki 1cm x 3mm. Musiała je ocynować czyli włożyć je do kociołka z rozgrzaną kalafonią i następnie zanurzyć w rozgrzanej cynie. /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół rozprawy z 9.04.2015 r. 00:03:36 – 00:08:17 – płyta CD k. 27, w zw. z e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:02:00- 00:12:10 – płyta CD k. 40 i w zw. z e-protokół rozprawy z 6.10.2015 r. 00:02:09-00:09:13, 00:09:13-00:11:58, 00:13:51-00:18:52 – płyta CD k. 49, zeznania świadka B. G. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:15:02-00:23:12 – płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:23:12 – 00:35:26- płyta CD k. 40, e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:04:23 -00:19:53– płyta CD k. 56/

Praca montera układów elektronicznych polegała na tym, że to była praca przy taśmie w tempie wymuszonym. W zależności od tego, na którym stanowisku dany pracownik był przydzielony do tej taśmy biorąc pod uwagę ciąg technologiczny, to pracownik wykonywał różne czynności, które były określone do danego stanowiska. Monter, który siedział na pierwszym stanowisku wykładał detale na taśmę, na następnym stanowisku był montaż mechaniczny. Polegało to na tym, że były różne elementy plastikowe i należało je zamontować w obudowie. Następne stanowiska to były stanowiska lutowania. W angażach, które dostawali pracownicy było wpisane stanowisko montera układów elektronicznych, bo wtedy taka osoba mogła jeszcze pracować na innym stanowisku pracy. Osoba wykładająca detale była monterem w ruchu ciągłym. Następne stanowiska to były stanowiska lutowania około 3-4 stanowisk – w angażach również te osoby miały wpisane stanowisko montera /zeznania świadka R. W. –e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:04:23 -00:19:53– płyta CD k. 56/

Wnioskodawczyni przed przystąpieniem do lutowania zbierała z taśmy produkcyjnej gramofon na swoje biurko wymiarach 1,20mx80m. Przy biurku siedziała bokiem do taśmy produkcyjnej. Z prawej strony wnioskodawczyni leżała lutownica (położona na podstawce podłączonej do transformatora podłączonego do prądu) i kalafonia a w lewej ręce wnioskodawczyni trzymała cynę. Wnioskodawczyni musiała za pomocą pędzelka wysmarować kalafonią wszystkie elementy do lutowania i następnie nabrać cynę lutownicą w celu polutowania poszczególnych punktów. Pochylając się nad gramofonem dokładała lutownicę do konkretnego punktu /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:08:17 –00:14:38 płyta CD k. 27, w zw. z e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:02:00- 00:12:10 – płyta CD k. 40, zeznania świadka B. G. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:15:02-00:23:12 – płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:23:12 –00:35:26- płyta CD k. 40, e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:04:23 -00:19:53– płyta CD k. 56/

Jedna osoba lutowała ok. 50 gramofonów dziennie. Zlutowanie jednego gramofonu zajmowało od 7-10 minut do 15 minut w zależności od ilości punktów lutowniczych (nawet do 20) warunkowanych typem gramofonu np. gramofonów typu cyryle montowano ok. 100 dziennie. Po zlutowaniu wnioskodawczyni odstawiała gramofon na taśmę i następnie brała kolejny gramofon do zlutowania. Dalszy pracownik na taśmie produkcyjnej przykręcał wierzch czyli płytę winylową. Na kolejnych etapach procesu regulowano gramofon, kontrolowano jego jakość. Następnie nanoszono ewentualne poprawki oraz lakierowano wkrety. Na końcu taśmy produkcyjnej myto, czyszczono i przyklejano numery. Wszyscy w angażach mieli określone stanowiska pracownicy montażu /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:08:17 –00:14:38 płyta CD k. 27 i w zw. z e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:02:00- 00:12:10 – płyta CD k. 40, zeznania świadka B. G. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:15:02-00:23:12 – płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. –e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:04:23 -00:19:53, 00:28:49 - 00:33:30 – płyta CD k. 56/

Przed halą produkcyjną, na której pracowała wnioskodawczyni była hala, z której pobierano poszczególne podzespoły /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:08:17 –00:14:38 płyta CD k. 27/

Łącznie, na każdej z trzech taśm produkcyjnych, pracowało jednocześnie od 120 do 150 osób /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:14:38- 00:16:58 - płyta CD k. 27/

Pracownicy w tym wnioskodawczyni nie posiadali żadnych rękawic czy okularów, masek ochronnych. Posiadali fartuchy ochronne styłonowe. W hali produkcyjnej na stanowisku pracy był mały wyciąg z prawej strony przy lutownicy, spełniał swoją funkcję gdy lutownica stała na podstawie. Podczas lutowania poszczególnych elementów gramofonu wnioskodawczyni pochylała się nad tymi elementami. W momencie topnienia pojawiał się obłok dymu z cyny, w skład której wchodził topnik. Cała hala produkcyjna była zadymiona. Przede wszystkim jednak wdychało się kalafonię. Hala produkcyjna miała 5 m wysokości, w hali były na górze wyciągi /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:14:38-00:16:58 - płyta CD k. 27 i w zw. z e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:02:00- 00:12:10 – płyta CD k. 40, zeznania świadka B. G. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:15:02-00:23:12 – płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:23:12 –00:35:26- płyta CD k. 40/

W okresie od 1 grudnia 1992 r. do 31 lipca 2003 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w firmie (...) sp. z o.o. w likwidacji w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. W świadectwie pracy zaświadczone, że wnioskodawczyni wykonywała prace na stanowisku pracownika montażu, prace montażowe, prace na prasach, wtryskarkach. W świadectwie pracy zaświadczone także, że wnioskodawczyni w okresach od 1 maja 1993 r. do 31 maja 1993 r., od 1 lutego 1994 r. do 28 lutego 1994 r., od 1 listopada 1994 r. do 30 kwietnia 1996 r., od 1 czerwca 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 marca 1997 r. do 30 czerwca 1997 r., od 1 sierpnia 1997 r. do 31 sierpnia 1998 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach na stanowisku pracownika montażu wymienionym w Dziale III, poz. 83, pkt. 2 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 czerwca 1985 r. /świadectwo pracy k. 15 akt ZUS plik III/

W/w pracodawca w dniu 31 lipca 2003 r. wystawił świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych i wskazał, że wnioskodawczyni w okresie od 1 grudnia 1992 r. do 31 lipca 2003 r. była zatrudniona w firmie (...) sp. z o.o. w likwidacji w Ł. na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia w tym w okresach od 1 maja 1993 r. do 31 maja 1993 r., od 1 lutego 1994 r. do 28 lutego 1994 r., od 1 listopada 1994 r. do 30 kwietnia 1996 r., od 1 czerwca 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 marca 1997 r. do 30 czerwca 1997 r., od 1 sierpnia 1997 r. do 31 sierpnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych na stanowisku pracownika montażu wymienionym w dziale III, poz. 83, pkt. 2 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do w/w zarządzenia /świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 17 akt ZUS plik III/

Firma (...) Sp. z o.o. w Ł. zajmowała się początkowo produkcją gramofonów a następnie podzespołów do telewizorów kolorowych. Wyprodukowane elementy przekazywano do filii firmy w P., w której były składane /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:01:02-00:03:36 – płyta CD k. 27/

Wnioskodawczyni korzystała ze zwolnień lekarskich w okresach: od 15 marca do 2 kwietnia 1994 r. tj.19 dni, od 12 do 26 czerwca 1995 r. tj.15 dni, od 5 kwietnia do 10 maja 1996 r. tj. 16 dni, od 30 stycznia do 12 lutego 1998 r. tj.14 dni-razem 64 dni / świadectwo pracy k.15 akt ZUS/.

W firmie (...) Sp. z o.o. w Ł. wnioskodawczyni oprócz gramofonów lutowała nadto cewki indukcyjne do telewizorów, komputerów. Na taśmie produkcyjnej były dwa stanowiska, na których lutowano cewki. Były dostarczane komponenty cewek składające się z obudowy plastikowej, rdzenia magnetycznego owiniętego drutem miedzianym. Było to montowane przez kolejne osoby, puszczone na linie i poszczególne osoby na linii sprawdzały te elementy czy jest to poprawnie zmontowane na początku linii. Dwa plastikowe elementy były składane ze sobą w jeden- to była podstawa czyli cała cewka, te elementy były zatrzasakiwane ze sobą. Plastik był w kształcie stożka, dwie połówki były owinięte tym drutem i one były wkładane na ten stożkowy element plastikowy i zatrzasakiwane czyli tak dopasowane że stanowiły

jedną całość. To robili pracownicy na początku linii - montaż wstępny cewek. Te druty, które wystawały ze rdzenia musiały być owinięte na płytce z bolcami po to, aby później można było zalutować, żeby to stanowiło całość. Następne osoby miały tę płytkę i ją mocowały na plastikowy element (stożek) - to też było na zatrask i gdy płytka się zatrzasnęła to przewody z rdzenia były w odpowiedniej kolejności obwijane wokół tych bolców. Oprócz tego była wiązka z wtyczką np. do telewizora- chodziło o owinięcie przewodów na tych bolcach żeby to tworzyło całość. Pracownicy robili te wszystkie czynności na taśmie – w angażach mieli stanowisko montażysty (cewek). Wnioskodawczyni gdy cewka i przewody były owinięte brała cewkę z taśmy, i te końcówki, które były owinięte na tej płytce smarowała kalafonią a następnie moczyła w kociołku z cyną aby te przewody były trwale połączone. Ulatniały się wówczas opary. Na tym stanowisku nie było lutownicy. Po wykonaniu powyższej czynności wnioskodawczyni odkładała cewkę na taśmę produkcyjną i brała następną z taśmy. /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:02:00- 00:12:10 – płyta CD k. 40 i w zw. z e-protokół rozprawy z 6.10.2015 r. 00:02:09-00:09:13, 00:09:13 - 00:11:58– płyta CD k. 49, zeznania świadka J. P. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:36:00 –00:51:40- płyta CD k. 40, zeznania świadka P. P. – e-protokół rozprawy z 6.10.2015 r. 00:18:52 –00:35:41- płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. –e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:19:53 - 00:28:49 – płyta CD k. 56/

Przy taśmie pracowało 20 osób, łącznie na hali produkcyjnej 30 osób. Wnioskodawczyni miała fartuch ochronny z bawełny i rękawiczki bawełniane. Nie miała maseczki. Na hali był hałas bo maszyny, które robiły cewki hałasowały. (...) było od 6 do 8. Ulatniał się zapach oliwy, oparów z maszyn i gorącego kociołka z cyną. Okna nie były otwierane, pomieszczenia nie były wietrzone. /zeznania świadka J. P. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:36:00 –00:51:40- płyta CD k. 40/

Przestojów w pracy nie było /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:08:17 –00:14:38 płyta CD k. 27, zeznania świadka B. G. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:15:02-00:23:12 – płyta CD k. 40, zeznania świadka R. W. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:23:12 –00:35:26- płyta CD k. 40/

Praca odbywała się w akordzie /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:01:02-00:03:36 – płyta CD k. 27/

Wnioskodawczyni pracowała na jedną zmianę /zeznania wnioskodawczyni – e-protokół rozprawy z 23.02.2016 r. 00:33:30-00:35:24 – płyta CD k. 56 w zw. z e-protokół z 9.04.2015 r. 00:08:17 – 00:14:38 - płyta CD k. 27, zeznania świadka J. P. – e-protokół rozprawy z 23.06.2015 r. 00:36:00 –00:51:40- płyta CD k. 40/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentacji placowej i osobowej wnioskodawczyni oraz świadków przez nią zgłoszonych , a także ich zeznań, którym w części odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, o czym niżej.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

dokonał oceny materiału dowodowego i zważył, co następuje :

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

W myśl art. 32 ust. 1a pkt. 1 przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Z kolei według ustępu 2 art. 32 dla celów ustalenia tych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Dodatkowo § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, iż właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Stosownie natomiast do § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było udowodnienie przez wnioskodawczynię wymaganego okresu - 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii w zwrócić należy uwagę, iż regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków /por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała

Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562/.

Jest więc ono przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości. Stanowi ono w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe związane z ujemnym oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Emerytura w obniżonym wieku jest przywilejem wygaszanym, a mające charakter wyjątkowy obowiązujące bezwzględnie przepisy regulujące nabycie prawa muszą być wykładane ściśle z wyłączeniem wykładni rozszerzającej, gwarantując zachowanie celu, dla którego wprowadzono wskazane odstępstwo /por. wyroki SN z dnia 13 września 2011 r. I UK 107/11 *legalis* 461854, z dnia 9 maja 2006 r. II UK 25/12 *legalis* 304164, z dnia 16 listopada 2010 r. I UK 124/10 *legalis* 315456 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 stycznia 2014 r. III AUa 420/13 czy też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lutego 2013 r. III AUa 1005/12/

Ponadto przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43), wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Konkretnie stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione, na co nie ma żadnego wpływu przynależność pracodawcy do określonej branży, jeżeli pracownik w ramach swoich obowiązków wykonuje pracę w zakładzie pracy należącym do innego działu przemysłu. Wtedy bowiem konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla tego działu gospodarki, w którym praca jest wykonywana / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2014 r. II UK 224/13 *LEX* nr 1424852/.

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s. / por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 *LEX* nr 1339369/.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawczynię czynności przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej wnioskodawczyni oraz zeznania zgłoszonych świadków oraz ich dokumentację osobową.

Pracodawca zaświadczył, że w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1992 r. wnioskodawczyni była zatrudniona w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera układów elektronicznych, a od 20 września 1988 r. do 2 września 1990 r. przebywała na urlopie wychowawczym. Okres ten to 13 lat 1 miesiąc i 19 dni od 1 sierpnia 1975 r. do 19 września 1988 r. oraz 2 lata 2 miesiące i 28 dni w okresie od 20 września 1988 r. do 30 listopada 1992 r., co daje łącznie 15 lat 4 miesiące i 17 dni.

W/w pracodawca w dniu 10 lutego 1993 r. wystawił świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wskazał, że wnioskodawczyni w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 30 listopada 1992 r. była zatrudniona w (...) Zakładach Radiowych (...) w Ł. na stanowiskach wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia, w tym w okresach od 7 grudnia 1975 r. do 19 września 1988 r. oraz od 3 września 1990 r. do 30 listopada 1992 r. wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace przy lutowaniu płyt, blach i przewodów metali nieżelaznych na stanowisku lutowacza wymienionym w dziale III, poz. 83, pkt 2 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do w/w zarządzenia.

Jednocześnie w dniu 28 kwietnia 1983 r. (...) Zakłady Radiowe (...) w Ł. wystawiły świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym zaświadczone, że wnioskodawczyni jest zatrudniona od 1 czerwca 1980 r. na stanowisku montera-lutowacza wymienionym w dziale III, poz. 83, pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 18 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 kwietnia 1982 r. w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia. Zatem już w obu tych dokumentach była rozbieżność.

Podkreślić jednakże należy, że świadectwo pracy w szczególnych warunkach oraz świadectwo pracy mają jedynie charakter dokumentu prywatnego, zatem zdaniem Sądu samo ich posiadanie organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Traktuje się je jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2007 r., Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. 2008 r., Nr 4, str. 60/.

(...) Zakłady Radiowe (...) w Ł. to przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją urządzeń i podzespołów telekomunikacyjnych i elektronicznych. Wchodziło w skład Zjednoczenia (...), a od 1978 r. Zjednoczenia (...) / patrz wikipedia/.

Najbardziej ekstremalnym produkowanym tam urządzeniem był przenośny WG-700f Camping Stereo z 1977 r., zasilany z sieci lub baterii. Na drugim biegunie lokowali się następcy F., czyli seria gramofonów noszących imiona: A., B., D. i F.. Najnowocześniejszy z nich G-1100fs D., miał sześć przelączników dotykowych (sensorów) oraz cichobieżny silnik prądu stałego napędzający talerz za pośrednictwem paska. Elastyczne zawieszenie zespołu ramienia, wspólnie z talerzem na sprężynowych amortyzatorach, w znacznym stopniu eliminowało wibracje. Imienna seria była produkowana przez całe lata 80-te, lecz ze względu na kryzys oraz chroniczny brak dewiz poddawano ją licznym „modyfikacjom”, polegającym na zastępowaniu droższych materiałów tańszymi, metalu plastikiem, a litego drewna płytą wiórową. Mimo to w drugiej połowie dekady F. sprzedawała rocznie 300 tysięcy gramofonów. Po zmianach ustrojowych na początku lat 90. z powodu załamania się eksportu na Wschód F. stanęła na skraju bankructwa. Sprzedaż gramofonów spadła dramatycznie, sięgając ledwie tysiąca sztuk rocznie. Sytuacji nie poprawiały ciągle strajki załogi. Kierownictwo zakładów próbowało ratować fabrykę, nawiązując współpracę z japońskimi firmami (...), S. i M., dla których produkowano odtwarzacze CD, ale los F. był już przesądzony. W 1996 r. dwie koreańskie spółki – (...) Ltd. oraz K. M. – za 2,5 mln dolarów kupiły większościowy pakiet udziałów zadłużonej po uszy firmy. Dla F. nastąpiła era długopisów, zabawek i segregatorów biurowych, w 1998 r. ich udziały trafiły w ręce koncernu D. (...), ale nowy właściciel także nie miał łatwego życia. Po latach sporów z zakładową (...) zdecydował się zamknąć fabrykę i zlikwidować spółkę. W efekcie, po 57 latach istnienia, w 2002 r. (...) F. przeszła do historii /patrz:www.hi-fi.com.pl/prezentacje-lista (...) -fonica.html/

Powyższe okoliczności w zakresie montażu i produkcji potwierdził świadek R. W. / e-protokół z dnia 23 lutego 2016 r. 00:19:53/

Ponadto w świadectwie pracy i świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych zaświadczone, że wnioskodawczyni wykonywała prace na stanowisku pracownika montażu, prace montażowe, prace na prasach, wtryskarkach w firmie (...) sp. z o.o. w likwidacji w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 grudnia 1992 r. do 31 lipca 2003 r., przy czym od 1 maja 1993 r. do 31 maja 1993 r., od 1 lutego 1994 r. do 28 lutego 1994 r., od 1 listopada 1994 r. do 30 kwietnia 1996 r., od 1 czerwca 1996 r. do 31 grudnia 1996 r., od 1 marca 1997 r. do 30 czerwca 1997 r., od 1 sierpnia 1997 r. do 31 sierpnia 1998 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach na stanowisku pracownika montażu wymienionym w Dziale III, poz. 83, pkt 2 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 czerwca 1985 r. Okres ten stanowi 51 miesięcy czyli 4 lata i 3 miesiące.

Wnioskodawczynie wskazywała, że obaj pracodawcy wydali jej stosowne dokumenty świadczące o zatrudnieniu w warunkach szczególnych, które potwierdzają jej zatrudnienie na stanowisku lutowacza /F./ i pracownik montażu /D./, które to stanowiska przyczyniają się do szybszego obniżenia wydolności organizmu. Pracodawcy w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach powoływali się na przepisy resortowe w postaci Zarządzenia nr 18 i 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Przepisy wykazów resortowych określone zostały jako normy o charakterze informacyjnym, techniczno-porządkującym, uściślającym, o znaczeniu w sferze dowodowej jako podstawa domniemań faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2010 r., II UK 218/09, niepublikowany). Przepisy te, niemające charakteru powszechnego, nie kształtują praw podmiotowych, dlatego wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306, z dnia 9 maja 2006 r., II UK 183/05, niepublikowany). Jednocześnie brak w zarządzeniu resortowym stanowiska pracy, na którym wykonywana jest praca o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagająca wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, nie stanowi przeszkody do stwierdzenia, że praca na takim stanowisku jest pracą w warunkach szczególnych, pod warunkiem jednak ujęcia jej w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., zgodnie z § 1 ust. 1, przepisy tego rozporządzenia stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. / por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 kwietnia 2013 r. III AUa 1017/12 LEX nr 1324698/

Lutowacz spaja elementy, używając jako spoiwa metalu o niższej temperaturze topnienia niż metale łączone, jest zawodem technicznym o charakterze produkcyjnym. Łączy elementy konstrukcyjne i instalacje technologiczne wykonane ze stali, żeliwa, metali nieżelaznych i ich stopów, używając jako spoiwa lutu o niższej temperaturze topnienia niż metale łączone oraz odpowiedniego topnika (lutowanie miękkie lub twarde) / patrz wikipedia/.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie montaż gramofonów polegał na umieszczeniu poszczególnych elementów w przewidzianych miejscach urządzenia oraz ich elektrycznym połączeniu z całością układu. Połączenia uzyskiwano w wyniku lutowania.

Świadkowie i wnioskodawczynie podnosili, iż mimo angaży na montera układów elektronicznych wnioskodawczynie zajmowała się jedynie lutowaniem, jednakże same zeznania świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter emerytury w obniżonym wieku, nie mogą przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji zebranej w aktach sądowych/- porównaj wyroki Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 kwietnia 2013 r. w sprawie III AUa 1267/12 lex 1312036 oraz Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 lutego 2014 r. III AUa 1368/13 lex 1425488/, wobec czego Sad odmówił zeznaniom świadków w tej części wiarygodności i mocy dowodowej. W ocenie Sądu wnioskodawczynie wykonywała prace wynikające z angaży, zatem poza lutowaniem wykonywała montaż mechaniczny, zwłaszcza że po urodzeniu dziecka korzystała z urlopu wychowawczego w okresie od 20 września 1988 r. do września 1990 r., zaś pierwsze dziecko urodziła w dniu 26 października 1977 r., zatem niewiarygodne wydaje się, aby była zatrudniona w warunkach szczególnych w zaawansowanej ciąży wykonując tylko czynność lutowania i wdychając przy tym opary ołowiu. O tym, iż świadkowie mijali się z prawdą w swych twierdzeniach o jedynym zajęciu wnioskodawczynie jakim było lutowanie świadczą choćby zeznania świadka B. G. zatrudnionej w F. pomiędzy 1975 r. a 1992 r.:” sama też byłam przy lutowaniu przez jakiś czas”-/ e-protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2015 r. 00:15:02/, tymczasem zarówno w angażach, jak i świadectwie pracy wg pracodawcy zajmowała stanowisko montera układów elektronicznych, zaś świadectwo pracy w szczególnych warunkach określiło jej stanowisko jako lutowacza. Powyższe w uznaniu Sądu świadczy o wykorzystywaniu przez pracodawcę możliwości wynikającej ze stanowisk jakie wskazano w angażu i przydzieleniu pracownika przy taśmie produkcyjnej tam, gdzie była potrzeba biorąc pod uwagę proces technologiczny. Powyższe okoliczności w zakresie montażu potwierdził też

świadek R. W. :” z tego, co pamiętam my dostawaliśmy angaże na montera układów elektronicznych, bo wtedy taka osoba mogła jeszcze pracować na innym stanowisku pracy” . / e-protokół z dnia 23 lutego 2016 r. 00:04:23/

Sąd ocenia zaś wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonana została na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, w jego ocenie uwzględniała wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważył materiał dowodowy jako całość, dokonał wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odniósł je do pozostałego materiału dowodowego /por. wyrok SN z 10 czerwca 1999 r. II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655/.

Nawet gdyby przyjąć, że wnioskodawczyni zajmowała się jedynie lutowaniem to wg art.190 kp- do ukończenia 18 lat była traktowana jako młodociana /6 grudnia 1975 r/, zatem do tego czasu nie mogła być zatrudniona w warunkach szczególnych, jak wskazywali świadkowie. Zgodnie bowiem z § 1 ust.1 i 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym (Dz. U. z dnia 25 października 1958 r.) zatrudnianie młodocianych obojga płci w wieku od 14 do 18 lat było zabronione przy pracach, wymienionych w wykazie prac wzbronionych młodocianym, który stanowił załącznik do tego rozporządzenia, zaś zakazy dotyczące prac określonych dla poszczególnych gałęzi pracy odnosiły się również do takich samych prac wykonywanych w innych gałęziach pracy, zaś w pkt.66 w/w załącznika wskazano jako zabronione- wszelkie prace przy obróbce ołowiu i jego stopów- w tym spajanie (lutowanie) stopami, zawierającymi ołów.

W ocenie Sądu czynności wykonywanych przez wnioskodawczynię nie można zakwalifikować do prac wymienionych w wykazie A dział III poz. 83, gdyż prace polegające na lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowiowych oraz metali nieżelaznych dotyczą hutnictwa i przemysłu metalowego a wnioskodawczyni była pracownikiem zakładów radiowo-telewizyjnych, które nie należały do tego resortu.

Praca wymieniona w wykazie A w dziale III pod pozycją 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., to praca przy lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowiowych oraz metali nieżelaznych. Zarządzenie resortowe Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego, które ma charakter porządkowy, uściślający wykazy prac wymienione w w/w rozporządzeniu, wymienia w dziale III poz. 83 prace blacharza, lutowacza, napawacza ołowiem i ślusarza-montera. W ocenie Sądu praca wykonywana przez wnioskodawczynię w okresie zatrudnienia w F. nie została wymieniona w wykazie A, bowiem nie była to praca przy lutowaniu płyt, blach i przewodów ołowiowych oraz metali nieżelaznych. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że lutowanie było tylko jednym z elementów pracy montera, którą wykonywała wnioskodawczyni, ale nie była to praca polegająca na lutowaniu płyt, blach, przewodów ołowiowych czy metali nieżelaznych. Faktem jest, że przy lutowaniu wytwarzają się opary ołowiu, które są toksyczne i stwarzają warunki szkodliwe dla zdrowia, jednakże nawet praca w warunkach szkodliwych, jeżeli nie jest pracą wymienioną w wykazie, nie daje uprawnień do emerytury w obniżonym wieku. Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 czerwca 2015 r. w sprawie IIIAUa (...).

Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Normatywne rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne; pierwsze dotyczy wykonywania stale i w pełnym wymiarze takiej pracy, warunkiem drugiego jest wymienienie jej w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Praca która nie spełnia łącznie obu kryteriów nie uprawnia do emerytury w niższym wieku emerytalnym określonym w tym rozporządzeniu. (tak: wyrok Sądu Najwyższego 2009-02-10, II UK 199/08, L.). Nawet jeżeli pracodawca uznał pracę na danym stanowisku za pracę w szczególnych warunkach, taki pracownik może nie otrzymać wcześniejszej emerytury. ZUS odmówi jej bowiem, gdy nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 2010-05-25, I UK 3/10, Monitor Prawa Pracy 2010/8/394). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie,

jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonej z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. (por. wyrok Sądu Najwyższego 2010.06.01, II UK 21/10, L.).

Wyłączenie zaś wyżej opisanego okresu pracy i ustalenie, że wnioskodawczyni w tym czasie nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach skutkuje uznaniem, że nie spełniła ona przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych i decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.